

CSALÁDI KÖLTSÉGVETÉS

2015

1 tanóra

Családi költségvetés - ÓRATERV

„Addig nyújtózkodj, amíg a takaród ér!”

A pedagógus neve	Sasné Megyes Erzsébet
Műveltségi terület	Ember és társadalom / Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek, Életvitel és gyakorlati ismeretek / Gazdálkodás
Tantárgy	Technika-életvitel gyakorlat / Osztályfőnöki
Osztály	7-8. osztály
Az óra témája	A családi költségvetés
Az óra célja és feladatrendszere	<ul style="list-style-type: none">• A család legfontosabb bevételeinek és kiadásainak megismerése.• A költségvetési egyensúly szerepének felismerése és tudatosítása.• Pénzügyi fogalmak tisztázása, pontosítása, alkalmazása.• Szókincsbővítés.• A pénzügyi tudatosság ébresztése és fejlesztése.• A családi és saját pénzügyek iránti felelősség tudatosítása.
Az óra didaktikai feladatai	A meglévő ismeretek aktivizálása. Új ismeretek közlése. Attitűdformálás: nyitott, pozitív hozzáállás a pénzügyekhez, a gyerekek váljanak a családi gazdálkodás tudatos és értő résztvevőjévé.
Tantárgyi kapcsolatok	Technika – életvitel gyakorlat, Matematika, Etika, Osztályfőnöki.
Dátum	2015. március

IDŐ	AZ ÓRA MENETE	NEVELÉSI-OKTATÁSI STRATÉGIA			MEGJEGYZÉSEK
		Munkaformák	Tanulói tevékenységek	Eszközök	
1. feladat: Ráhangolódás					
5'	<p>Tanári témabevezetés</p> <p>Film a családi költségvetésről.</p> <p>A bevétel és kiadás fogalmának bevezetése.</p>	Frontális.	Beszélgetés, egyéni vélemény megfogalmazása.	Projektor, számítógép, kártyák a családi költségvetés különböző tételeiből (bevételek, kiadások).	<p>A terem berendezése:</p> <p>5 fős asztalok, minden tanuló előtt egy lefordított kártya.</p> <p>Az asztalokon különböző színű papíron felirat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • állandó bevételek • nem rendszeres (alkalmi) bevételek • kiadások-lakásfenntartás, energia • kiadások-élelmiszerek • kiadások-közlekedés • kiadások-kultúra, szórakozás <p>A gyerekek elhelyezkedése először tetszőleges.</p>
2. feladat: Csoportmunka					
10'	<p>A tanulói kártyák megfordítása, értelmezése. Az azonos színű asztalok (2 asztal bevétel, 4 asztal kiadás) megkeresése.</p> <p>Tanári kérdés: Minek alapján ültök egy asztalnál?</p> <p>A fogalmak tisztázása tanári vezetéssel.</p>	Frontális, egyéni, csoportmunka.	Megfigyelés, tájékozódás, csoportalakítás, megbeszélés, információk értelmezése, hozzászólás a közös munkához.	Bevétel- és kiadás-kártyák, projektor, számítógép.	

IDŐ	AZ ÓRA MENETE	NEVELÉSI-OKTATÁSI STRATÉGIA			MEGJEGYZÉSEK
		Munkaformák	Tanulói tevékenységek	Eszközök	
3. feladat: Hova állsz?					
7'	<p>A játék tanári ismertetése:</p> <p>5 állítás, döntés, helykeresés:</p> <ul style="list-style-type: none"> • egyetértek, • nem értek egyet oldal kiválasztásával. <p>Egy kérdésnél a gyerekek indokolnak.</p>	<p>Frontális, vezetéssel</p> <p>egyéni döntések.</p>	<p>Feladat-értelmezés,</p> <p>döntéshozatal mozgással és véleménynyilvánítás, meggyőzés.</p>	<p>5 állítás</p>	<p>Tanári tevékenység:</p> <p>moderálás.</p> <p>Az állítások számát az időhöz igazítsuk!</p>
4. feladat: Mini költségvetés					
15'	<p>Lásd vendégül a barátaidat! Mit készítenél?</p> <p>Vásárolj be adott összegből változatosan!</p> <p>Mérleg rajzok elemzése: megtakarítások, hitelfelvétel feltétele.</p> <p>Hogyan tudnánk változtatni és kiegyensúlyozni a bevétel és kiadás oldalt?</p> <p>Mondjunk példákat bevételnövelésre, vagy kiadáscsökkentésre!</p>	<p>Csoportos feladatvégzés, csoportmunka tanári felvetéssel, majd frontális megbeszélés, csoportos megbeszélés.</p>	<p>Értelmezés, megbeszélés, döntéshozatal, hozzászólás a probléma megoldásához, ötletek meghallgatása, kiemelése a legérdekesebbnek, legfontosabbnak.</p>	<p>Feladatlap, árlista, táblázat, 3 mérlegállás, bevétel, kiadás.</p>	<p>Csoportalakítás (a színek szerint már előbb összetartozó gyerekekkel).</p>
5. feladat: Rajzold le a közmondást!					
8'	<p>Rajzold le a közmondást és találd ki a másik csoport rajzának jelentését!</p> <p>Melyik közmondás illett a mai óra témájához?</p> <p>Indokolja minden csoport egy mondatban!</p> <p>Az óra zárása. Önkéntes hozzászólása.</p>	<p>Csoportmunka.</p>	<p>Minden csoport kap egy pénzzel kapcsolatos közmondást, szólásmondást, és ezt lerajzolja.</p> <p>Minden csoport bemutatja megoldását, a többi kitalálja.</p> <p>Ellenőrzés.</p>	<p>Csomagoló-papír, színes zsírkréták, vagy filcek, vagy ceruzák, közmondás-kártyák.</p>	<p>A csoportok számára igazitott feladat, annyi szólás, közmondás kell, amennyi csoport dolgozik.</p> <p>Időhiány esetén egyszerűsített megoldás.</p>

ELŐKÉSZÜLETEK:

A terem csoportmunkához kell berendezni, pl. 6 db asztal 5 székkal, lehetőség szerint a székek félkörben elhelyezve, hogy mindenki kényelmesen lássa a kivetítőt és a tanárt.

Óra a tanulók által jól látható helyen.

Az asztalokon legyenek felragasztva színes feliratok: állandó bevételek, nem rendszeres bevételek, kiadások – lakásfenntartás, kiadások – élelmiszerek, kiadások – közlekedés, kiadások – kultúra, szórakozás. (A 2. feladathoz szükséges majd.)

Az asztalokon lefordítva a 2. feladatnál használandó 5-5 db színes kártya található, valamint 1-1 A4-es lap, 1-1 toll.

A vetítéshez a projektor és számítógép összehangolása és kipróbálása az óra előtt, internet elérés (az 1. feladat filmvetítéséhez).

Tábla, íróeszköz a fogalmak felírásához.

A tanári asztalon a többi kellék:

- a 3. feladat („Hová állsz”) játék állításai egy lapon,
- a 4. feladathoz („Mini költségvetés”) csoportonként 1 db feladatlap és árlista, valamint számológép,
- közmondás-kártyák és csoportonként fél csomagoló papír és vastag táblai filc az utolsó feladathoz.

AZ ÓRA MENETE:

Üdvözljük a diákokat és (ha vannak) a vendégeket! Mondjuk el, hogy erre az órára a nemzetközi háttérű Pénz7 program keretében kerül sor! Célja, hogy a fiatalok tudatosabban kezeljék pénzügyeiket, tudjanak többet a gazdaság és a pénzvilág működéséről. Ehhez a tanórához hasonlóan, az országban és szerte a világban sokfelé tartanak a családi költségvetés témában órákat.

1. FELADAT: RÁHANGOLÁS - Tervezett időkeret: 5 perc

A diákok először tetszőlegesen ülnek le! Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy az előttük fekvő kártyákhoz egyelőre ne nyúljanak!

Filmvetítés: <https://www.youtube.com/watch?v=QXKLqDt0a1Y>

Célszerű a kérdéseket óra előtt átgondolni, esetleg papírra vetni. Ismerve a tanulócsoportot, rájuk szabva lehet a kérdéseket feltenni.

Lehetséges kérdések mindenkihez (Nem fontos minden kérdést feltenni, 2-3 válasz után dicsérjük meg őket az együttműködésért, és kezdjük el a feladatokat!):

- Miért fontos foglalkoznunk a családi gazdálkodással?
- Mi a gazdálkodás lényege a családban? (Jól élünk, szükségleteinket kielégítjük.)
- Ki kezeli a pénzügyeket otthon? Van-e „pénzügyminiszter” a családban?

2. FELADAT: CSOPORTMUNKA - Tervezett időkeret: 10 perc

Csoportalakítás: Kérjük meg a tanulókat, fordítsák meg az előttük fekvő kis színes kártyákat, és olvassák el a rajta lévő információt! Keressék meg azt az asztalt, amin ugyanolyan színű felirat van, mint a kártyájukon! Foglaljanak helyet annál az asztalnál!

Az elhelyezkedés után kérjük meg a csoportokat, beszéljék meg, mi alapján ülnek egy asztalnál, majd ezt mondják el a többieknek is! Válasszanak ki egy szószólót (változhat feladatonként), aki közvetíti majd

a gondolataikat!

2-3 perc után kérjük meg a csoportokat, hogy mondják el a gondolataikat!

A tanár vetítse ki (vagy rajzolja fel) az alábbi táblázatot, és tisztázza minek alapján történt a csoportosítás. (Pl. a kiadások felhasználás szerint.)

A kártyákon szereplő rendszeres és alkalmi bevételek és kiadások hangozzanak el. Váratlan kiadásokra kérjünk példákat. Mit tehetünk ilyenkor? (Megtakarítások és hitelfelvételek.)

BEVÉTELEK	KIADÁSOK
Munkajövedelmek	Élelmiszerek és alkoholmentes italok
Társadalmi jövedelmek	Lakásfenntartás, háztartási energia
<ul style="list-style-type: none">• Nyugdíj• Családi, gyerek ellátások• Munkanélküli ellátások• Egyéb társadalmi	Közlekedés
Egyéb jövedelmek	Hírközlés
Tulajdonból származó jövedelmek	Kultúra, szórakozás
	Egyéb
HITELFELVÉTEL	TARTALÉK (MEGTAKARÍTÁS, BEFEKTETÉS)

Kérdéseink, megállapításaink frontálisan:

- Mi a családi pótlék, a SZÉP kártya, a törlesztőrészlet, étkezési utalvány, iskoláztatási támogatás?
- Esetleg kérdezzük meg, van-e olyan tétel, amiről még nem hallottak! Ekkor hagyjuk, hogy elmagyarázza valamelyik osztálytárs, és szükség esetén korrigáljuk az elhangzottakat!
- A gazdálkodás lényege: hogyan osszuk be a bevételeket, hogy jól éljen a családjunk.

3. FELADAT: HOVA ÁLLSZ? - Tervezett időkeret: 7 perc

Ismertessük a játékot: a terem egy láthatatlan vonallal van kettéosztva, az egyik oldal az egyetértek oldal, a másik a nem értek egyet oldal. „Állításokat olvasok fel. Döntsétek el melyik oldalra álltok!”

Kérjük meg a tanulókat, álljanak az asztaluknál, és kezdjük olvasni az állításokat! Mindegyik után várjuk ki, amíg mindenki elfoglalja a helyét! Aki tétovázik, bíztassuk, mondjuk el még egyszer az állítást!

Az utolsó állítások már provokatívak, azt várjuk, hogy nagy lesz a megosztottság. Ekkor kérjük meg, hogy valaki indokolja a választását mindkét oldalról! Érveljenek mindkét állásfoglalás mellett! Ha nem sikerül, akkor mi foglaljunk állást. A kérdéseket természetesen lehet csoportra igazítani, lehet kevesebbet (ha pl. érdekes vita alakul ki) és többet is feltenni. A játékot rövidíthetjük tetszés szerint, az idő függvényében.

Zárjuk le a vitát azzal, hogy milyen különböző vélemények vannak itt is, mint a családtagok között!

Ha az órán jelen van banki önkéntes vagy más segítő, segíthet a vita vezetésében, érvelésben.

Végül kérjük meg a tanulókat, hogy az előbbi szín-csoportok szerint foglalják el a helyüket az asztaloknál!

4. FELADAT: MINI KÖLTSÉGVETÉS - Tervezett időkeret: 15 perc

A feladat bevezetéseként elmondjuk, hogy Ádám szülei vasárnap délután vendégségbe mennek a barátaihoz. Felajánlják, hogy meghívhatja a barátait, de neki kell gondoskodnia az enni- és innivalóról. A szülők erre 2000 Ft-ot adnak. Ádám úgy dönt, hogy 3 barátját hívja meg.

Segítsenek a csoportok neki! Tervezzék meg a menüt, és képzeletben vásároljanak be! Majd számoljanak be arról, mivel készültek, és mennyi pénzt használtak fel!

Osszuk ki a feladatlapokat és az árlistát (csoportonként egyet)! Mondjuk meg az időkeretet, ami 8 perc!

A csoportok beszámolója röviden kerüljön fel a táblára (a tanár vezesse fel)! Minden csoportnak 1 oszlopba írjuk fel, milyen szendvicset vett, mit készített, mennyi pénzbe került! Pl. szalámis szendvics, ital, ropi, alma, 1995 Ft.

Állapítsuk meg, hogy kik adták a legváltozatosabb menüt, és melyik csoport gazdálkodott a legjobban!

(Megszavaztathatjuk. Taps is járhat a feladat megoldásáért.)

Ezután a tanár vetítse ki vagy mutassa fel a mérleg képeket! Kérdezze meg, hogy mi olvasható le róluk!

Kovács család: bevétel = kiadás,

Szabó család: bevétel > kiadás,

Varga család: bevétel < kiadás

Megbeszélendő kérdések:

- Milyen tanácsot adnánk mindhárom családnak a továbbiakra, hogyan gazdálkodjanak?
- Jó-e, ha egyenlő a két oldal?
- Hogyan növelhetjük a bevételeket, és hogyan csökkenthetjük a kiadásokat? Mindkettőre kérjünk példát! Vizsgáljuk meg közösen, életszerű-e a javaslat! A többiek eldönthetik, és véleményt mondhatnak a példa realitását illetően. Ki lehet térni az energiatakarékosságra, a pénzügyi megtakarításokra, a nagyobbaknál a befektetésekre.
- Beszéljünk a megtakarítások jelentőségéről (váratlan helyzetre tartalék), a hitelfelvétel feltételéről (a jövőben kell a részleteket megtakarítani).

Ha az órán jelen van banki önkéntes vagy más segítő, segíthet a feladatlapok kiosztásában, a csoportoknak az ötletelésben vagy a csoportok döntésének felírásában, vezetheti a mérleg képek utáni megbeszélést.

5. FELADAT: RAJZOLD LE A KÖZMONDÁST! - Tervezett időkeret: 8 perc

Minden asztal kap egy közmondás-kártyát és csomagolópapírt, vastag filcet. Rajzolják le a közmondást, és a többi csoport a rajz alapján találja ki. 3 perc áll a rendelkezésre.

Akik nehezebben rajzolnak, azoknak ajánljuk fel, hogy szóban írják körül, esetleg mutogassák el a közmondást!

Kérjük meg őket, hogy egyesével jöjjenek ki, és mutassák fel a rajzot! A többi csoport írja le a tippjét! Miután minden csoport végzett, egyesével elmondhatják a tippjüket, melyeket közösen ellenőrizzük. Ha szükséges (a gyerekek nem ismerik), pár szóval tisztázzuk a közmondások jelentését.

Kérdés (frontálisan): Melyik közmondás illett az óra egészéhez? (Addig nyújtózkodj ...)

A válasz után kérjük meg a csoportokat, hogy ők is fogalmazzák meg egy mondatban, mi volt a legtanulságosabb! Esetleg írjanak (akiknek van kedvük) egy két soros verset a családi költségvetésről!

Gyorsított változat: Ha kicsit kevesebb időnk van, minden csoport az óramutató járásával megegyező irányba adja tovább a rajzát. Minden asztal elmondja, mire tippel. (Ha nem megy, a többiekkel kitaláltatjuk.)

Kérdés: Melyik közmondás illett az óra egészéhez? Frontálisan.

Befejezésként mindenkihez szóló kérdés: mit tanultak ebből az órából? Egy jelentkezőt hallgassunk meg! Végül megköszönjük a munkájukat.

1. FELADAT: RÁHANGOLÁS

NEM RENDSZERES, ALKALMI BEVÉTELEK

20 000 Ft értékű étkezési jegyet kaptál ebben a hónapban a munkáltatótól.	20 450 Ft iskoláztatási támogatás utalványt kaptál szeptemberben.
50 000 Ft-ot nyertél a lottón.	Alkalmi megbízást kaptál egy terv elkészítésére, amiért 100 000 Ft-ot kaptál.
Erre az évre 50 000 Ft értékű SZÉP kártyát kaptál (Széchenyi Pihenőkártya).	

ÁLLANDÓ VAGY FIX KIADÁSOK LAKÁSFENNTARTÁS, ENERGIA

12 500 Ft a havi villanyszámlád díja.	Havonta 18 000 Ft a fűtésszámlád díja.
Havonta 10 000 Ft a víz- és csatorna-díj.	5 000 Ft a vezetékes telefonszámlád díja ebben a hónapban.
6 000 Ft a lakásbiztosításod havi összege.	

KIADÁSOK ÉLELMISZEREK, ÉTKEZÉS

A múzeumi látogatás közben 2 000 Ft-ot költöttetek innivalóra.	14 400 Ft a szülők munkahelyi étkezése.
Hetente 5 000 Ft-ért vásároltok friss pékárut.	11 000 Ft a gyerekek ebédbefizetése.
14 600 Ft-ot fizettetek a bevásárlás alkalmával élelemre.	

KIADÁSOK KÖZLEKEDÉS

Vidéki rokonokat látogattatok meg, a benzinköltség 5 000 Ft volt.	2 000 Ft-ot fizettél a kerékpárod megjavításáért.
A gyerekek bérlete 6 800 Ft-ba került.	Elromlott az autó, ezért apa 3 napig busszal utazott, 3 400 Ft-ba került a jegy.
Az autók megjavíttatása 25 000 Ft volt.	

KIADÁSOK

KULTÚRA, SZÓRAKOZÁS

<p>Szombaton családdal megnéztétek a Nemzeti Múzeum kiállítását: 2 500 Ft-ot fizettetek.</p>	<p>Előfizettetek a „Hírek” című napilapra: 3 200 Ft.</p>
<p>Moziba megy a család, ami 5 000 Ft-ba kerül.</p>	<p>Színházba megy az osztályod, a jegy ára 1 200 Ft.</p>
<p>Ebben a hónapban az osztálykirándulásra befizettél 1 000 Ft-ot.</p>	

ÁLLANDÓ BEVÉTELEK

<p>13 300 Ft családi pótlékot kaptál.</p>	<p>Munkáltatód átutalta a havi bérédet, 180 000 Ft-ot.</p>
<p>180 000 Ft munkabért kaptál a másodállásodban.</p>	<p>80 000 Ft-ot kaptál az albérlőidtől a kiadott lakásodért (havonta fizetnek).</p>
<p>10 000 Ft bérkiegészítést kapsz minden hónapban utazásra.</p>	

3. FELADAT: HOVA ÁLLSZ?

ÁLLÍTÁSOK:

1. Ha nagyobb bevásárlásra megyünk, érdemes listát írni arról mit kell venni.
2. Az akciós joghurtból mindenképpen veszek, igaz van még otthon.
3. A reklámokból mindig megtudom, mi az a termék, amit azonnal meg kell vennem.
4. Nem célszerű minden pénzt elkölteni, jó ha van tartalék a váratlan kiadásokra.
5. Egy drága okostelefont kérek a szüleimtől, bár tudom, hogy csak hitelre tudják megvenni.
6. A születésnapomra tablettet fogok kérni a szüleimtől, mert már csak nekem nincs az osztályban.
7. A márkás cipők lehet, hogy drágábbak, de jobb minőségűek is, mint a többi.

A „GYERE BE” BOLT ÁRLISTÁJA

SZENDVICSEK (1 db)	ÁRAK
téliszalámis	159 Ft
csabai szalámis	159 Ft
sonkás-sajtos	159 Ft
fasírtos	159 Ft
körözöttes	159 Ft
libamájas	159 Ft
tojáspástétomos	159 Ft

PÉKÁRUK	ÁRAK
1db sós perec	120 Ft
1 db sajtos perec	139 Ft
1 db sajtos pogácsa	65 Ft
1db kakaós tekercs	119 Ft
1 db fahéjas-almás kalács	99 Ft

TEJTERMÉKEK	ÁRAK
vanília vagy csoki ízű puding 4 db	319 Ft
1 db grízdesszert eperrel	140 Ft
1 db túró rudi	97 Ft
4 db-os gyümölcsös joghurt	209 Ft

ZÖLDSÉG, GYÜMÖLCS	ÁRAK
1 kg mandarin	258 Ft
1 kg narancs	249 Ft
1 kg Idared alma	248 Ft
2 db citrom	115 Ft

ITALOK	ÁRAK
1 l ásványvíz	59 Ft
1 l gyümölcslé különböző ízekben	279 Ft
2 l üdítő	382 Ft

RÁGCSÁLNI VALÓK	ÁRAK
1 cs. ropi	35 Ft
1 cs. sós mogyoró	199 Ft
1 cs. gumicukor	249 Ft
1 cs. chips	295 Ft

5. FELADAT: KÖZMONDÁSOK ÉS SZÓLÁSMONDÁSOK

ADDIG NYÚJTÓZKODJ, AMÍG A TAKARÓD ÉR!

FOGÁHOZ VERI A GARAST.

NAGY LÁBON ÉL.

KI KORÁN KEL, ARANYAT LEL.

SZEGÉNY, MINT A TEMPLOM EGERE.

KOPOG A SZEME AZ ÉHSÉGTŐL.

KÉT KÉZZEL SZÓRJA A PÉNZT.

